

Grön infrastruktur och ekosystemtjänster i Torna Hällestad – en översikt

Andreas Malmqvist
Naturcentrum AB 2020

Grön infrastruktur och Ekosystemtjänster

Denna sammanställning är en introduktion till grön infrastruktur och ekosystemtjänster med fokus på Torna Hällestad. Förhoppningen är att den ska kunna ge en ökad förståelse kring dessa frågor samt fungera som ett underlag vid ett fortsatt arbete där dessa frågor berörs.

Enligt Naturvårdsverket definieras grön infrastruktur som ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden samt anlagda element som utformas, brukas och förvaltas på ett sätt så att biologisk mångfald bevaras och för samhället viktiga ekosystemtjänster främjas i hela landskapet. Med en fungerande grön infrastruktur underlättas växters och djurs rörelser och spridning i landskapet samtidigt som det ger förutsättningar för livskraftiga populationer. Detta är i sin tur viktigt för att upprätthålla fungerande ekosystem. På grund av detta samband brukar grön infrastruktur och ekosystemtjänster tas upp tillsammans.

Grön infrastruktur

Med en fungerande grön infrastruktur skapas förutsättningar för en biologisk mångfald och fungerande ekosystemtjänster. Den gröna infrastrukturen ser olika ut för olika arter. För en pollinerande fjäril behövs exempelvis tillgång till rätt sorts växter att pollinera, vindskyddande lägen att vila på, platser att föröka sig på och rätt växt att lägga sina ägg på. Alla dessa kriterier uppfylls kanske inte på samma plats, utan på olika platser i närområdet. Fjärilen behöver därför kunna ta sig till dessa på ett enkelt sätt. I dagens rationella samhälle har människans brukande av mark och vatten i många fall resulterat i att den gröna infrastrukturen påverkats negativt. Exploatering av mark eller vatten kan ha medfört att tillgångarna försvinner, finns i för liten omfattning eller de kvarvarande hamnar för långt från varandra för att det ska fungera för fjärilen. Liknande scenario kan tänkas för en lång rad olika arter i olika livsmiljöer. På sikt riskerar populationer att försvinna och i värsta fall även arter att utrotas vilket kan få en stor påverkan på våra ekosystem.

Genom att planera för och även återskapa en fungerande grön infrastruktur skapas förutsättningar för en rik biologisk mångfald och även för fungerande ekosystem och viktiga ekosystemtjänster.

Ekosystemtjänster

De ekosystem som finns runt om oss bidrar på olika sätt med en lång rad viktiga och värdefulla tjänster till oss människor. Vissa känns mer självklara som tillgången på rent vatten medan skogens och andra gröna områdens positiva inverkan på vårt mentala och fysiska tillstånd kan vara svårare att greppa.

En negativ påverkan på ekosystemen leder till att deras tjänster försämras eller helt uteblir för oss människor. Det kan exempelvis handla om exploatering av värdefull jordbruksmark, påverkan på pollinerande insekter (bl a genom användning av vissa insektsgifter) eller rätning av naturliga vattendrag så att dessa får en sämre utjämnande funktion vid höga vattenflöden. Ekosystemtjänsterna är gratis för oss människor men om de slutar att fungera eller försämras, medför det ofta stora konsekvenser som inte alltid går att reparera. Genom att exempelvis koppla ekosystemtjänster till samhällsplanering kan platser och företeelser som annars tas för självklara ses i ett nytt ljus och värderas i förhållande till övrig planering.

Olika tjänster

Ekosystemtjänster delas ofta in i fyra olika kategorier beroende på vilken funktion de har: försörjande, reglerande, kulturella och stödande.

Försörjande tjänster

Här hör exempelvis vatten- och matförsörjning samt råvaror som kan förädlas till bergkross, trävirke, energi och värdefulla kemikalier m m.

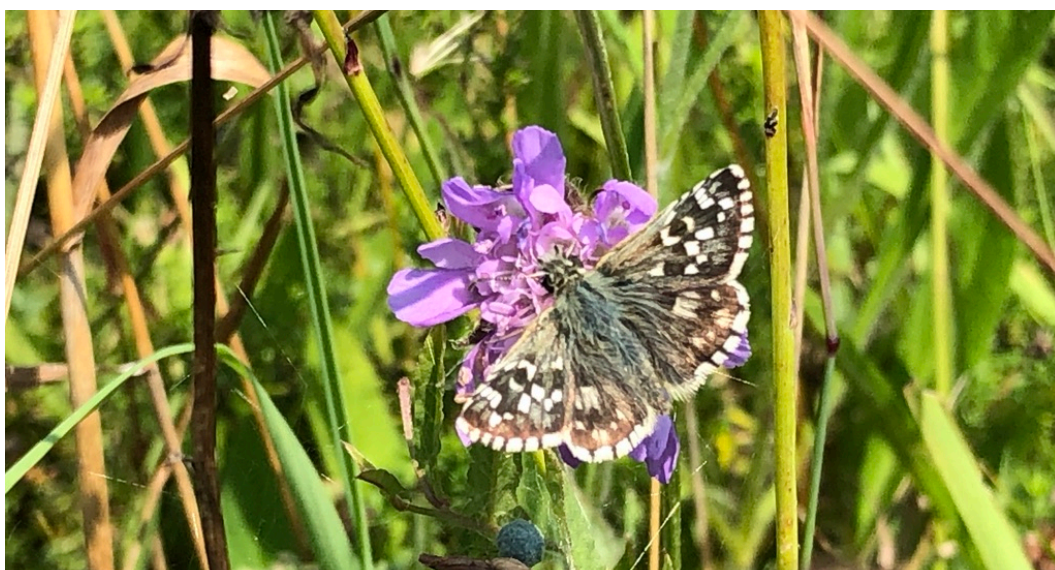
Kulturella tjänster

Våra ekosystem tillhandahåller också tjänster som påverkar vårt fysiska och psykiska välmående. Upplevelser utomhus som skogspromenader, fågelskådning, motion, social samvaro, spel och lek och annan rekreation bidrar högst påtagligt till vårt välbefinnande och vår hälsa. Artrikedom, tillgänglighet och en varierad natur är exempel på tjänster.

Reglerande tjänster

Vår omgivande natur med mark, träd och andra organismer är viktiga för att utjämna påverkan vid exempelvis kraftiga regn eller hårda vindar. Andra exempel på reglerande tjänster är vattenrening i våtmarker, pollinering, växtlighetens luftrening samt beskuggning från träd och annan växtlighet.

Stödjande tjänster

Den sista kategorin omfattar tjänster som behövs för att de övriga ska fungera, exempelvis en rik biologisk mångfald, fotosyntesen, jordens bördighet och vattnets kretslopp.

Grön infrastruktur och ekosystemtjänster i Torna Hällestad

Torna Hällestad ligger i en av Sveriges artrikaste trakter. I norr, väster och söder finns gamla bokskogar och betesmarker med lång historik, i öster breder Revingefältet ut sig med sina betade, sandiga marker. Nära byn ligger även Krankesjön, en fin och värdefull fågelsjö. Det finns även små dammar och våtmarker med ett stort värde för groddjur, kärlväxter och insekter. En lista med ekosystemtjänster som bedöms vara särskilt viktiga för Torna Hällestad presenteras i Bilaga 1.

Skog och träd

Värdefulla skogsområden med stor biologisk mångfald finns i flera av de angränsande naturreservaten. Många av dem utgörs av bokskogar som växer på rullstensåsar men det finns även andra skogsmiljöer som exempelvis alkärr. På det angränsande Revingefältet finns flera skogsdungar med gammal ädellövskog, främst bokskog, där de omgivande blomrika och betade markerna utgör en viktig del i den gröna infrastrukturen. Häckande fåglar kan söka mat på de öppna fälten och ha sina bon i skogen. För många av arterna i skogen finns sannolikt en ganska god grön infrastruktur med i stort sett sammanhängande skogsmiljöer som sträcker sig flera kilometer. I vissa skogsområden är dock tillgången på riktigt gamla träd, döda träd och multnande ved inte tillräcklig för de mer krävande arterna. Denna brist är ett av de större hoten för mångfalden i skogen på sikt.

Skog och träd ger attraktiva rekreativmiljöer som främjar hälsa, återhämtning och välmående. En varierad och intressant fauna och flora kan öka upplevelsevärdet och träd kan fungera som visuellt skydd och bullerskydd samt ha en temperaturreglerande verkan. Trädens rötter kan dämpa erosion och skred. Skåneleden som går genom flera skogsområden, även genom byn, är mycket välanvänd. På höstarna finns det möjlighet att plocka svamp i skogarna.

Ängs- och betesmarker

Det finns flera betesmarker kring Torna Hällestad, men troligtvis ingen slåttermark kvar. Stora delar av Revingefältet betas, liksom många naturreservat. Gamla betesmarker har mycket stor betydelse för den biologiska mångfalden eftersom ett stort antal växter, svampar och insekter är knutna till dessa marker. Ett upphört bete skulle leda till igenväxning av dessa idag öppna och blomrika marker. Inledningsvis med förbuskning, senare med småträd och till slut skog. Redan i ett tidigt skede av igenväxningen missgynnas flera arter som är knutna till de betade markerna. Upphört bete eller minskat bete är ett de större hoten mot vår artmångfald i Sverige. På många platser sker tyvärr redan en igenväxning, även i Torna Hällestad.

Det finns även flera hästgårdar med beteshagar. Hästarnas hagar blir dock ofta kraftigt betade och de har sällan någon stor blomrikedom, vilket begränsar förutsättningarna för pollinerande insekter. De har dock ett stort värde för de många insekter som lever av

spillning. Även en del steklar och andra insekter utnyttjar dessa marker vilket i sin tur lockar flera fågelarter. Särskilt artrika blir dessa välbetade marker på sandig jordmån, som det finns gott om i och kring byn. Där finns förutsättningar för en stor mångfald av grävande steklar och dynglevande skalbaggar. Ett minskat bete i dessa ger sämre förutsättningar för nyss nämnda arter.

Äldre, hävdade ängs- och betesmarker har ofta en stor rikedom av pollinerande insekter som tam- och vildbin, något som kan leda till en ökad produktion av exempelvis raps och äpplen i angränsande marker men också till produktion av honung. En hög artrikedom rovdjur bland insekter minskar även risken för massförökning av skadedjur eller att invasiva arter etablerar sig och får en snabb spridning. Betesmarker upplevs ofta som vackra och har med sin flora och fauna ett värde både för rekreation och naturrelaterade aktiviteter. I Björkensdals betesmarker firas varje år midsommar som lockar till sig hundratals av besökare. Det stora Revingefältet används av många ryttare men också av hundägare.

Sandmarker

Utmärkande för trakten i och kring Torna Hällestad är de torra, blomrika och sandiga markerna. På dessa marker finns en mycket intressant insektsfauna, där vissa arter har sina större och mer betydelsefulla populationer i hela landet. Det gäller framför allt vissa arter av solitärt levande bin samt andra stekelarter, men också en unik uppsättning av spillningslevande skalbaggar. Dessa arter är beroende av lättgrävd sandmark, varmt klimat samt en god pollen- och nektartillgång från blommande växter och för skalbaggaras del, spillning från betesdjur. Även kärlväxtfloran är speciell med många typiska och ovanliga sandmarksarter. I sandiga slänter i Prästaskogens naturreservat (Björkensdal) lever den hotade sandödlan. Särskilt värdefulla sandmarker finns på det angränsande Revingefältet men även på Kaninlandets naturreservat som ligger i södra delen av byn. Både betesdjur, ridekipage och militärfordon bidrar med en positiv störning av marken så att nya ytor med sand blottas. Detta är nödvändigt för att sandmarkernas speciella fauna och flora ska klara sig. På Revingefältet har länsstyrelsen i Skåne dessutom genomfört åtgärder de senaste åren då bland annat nya sandytor har skapats. Detta har bidragit till att den gröna infrastrukturen förbättrats. Även på Kaninlandet har viktiga åtgärder genomförts.

Sandmiljöer utgör mycket artrika miljöer med många sällsynta arter. Markerna möjliggör aktiviteter som främjar hälsa, återhämtning och välmående genom exempelvis studier av växter, insekter eller andra organismer. Som tidigare nämnts, kan en stor artrikedom i sandmiljöer kan även minska risken för etablering av invasiva arter eller massförökning av inhemska skadeorganismer. Förekomsten av många pollinerande insektsarter, i synnerhet bland bin, kan öka matproduktionen även i omgivande marker. Den låga brännbarheten gör även att sandmiljöer kan fungera som ett visst brandskydd. Sanden har också varit en viktig produkt och täktverksamhet har förekommit på flera platser, även i större skala. De stora omgivande sandmarkerna och åsarna kring byn fungerar som vattentäkter. Regnvatten renas genom sandlager och lagras sedan naturligt i dessa miljöer. Även om användning av vatten från dessa täkter är liten idag kan de på sikt få en större betydelse.

Sjöar, vattendrag och småvatten

Torna Hällestads omgivning ar dominerar av torra miljöer vilket gör de få vattenmiljöer som finns än mer värdefulla. Krankesjön, som ligger näta Torna Hällestad, är en mycket viktig fågelsjö, men också viktig för fisk och andra vattenlevande organismer. I och kring sjön bedriver Lunds Universitet forskningsprojekt. Vid Tvedöra, sydväst om Krankesjön, finns en avslutad sandtäkt som idag är en 9 hektar stor sjö. För övrigt finns det mest mindre våtmarker spridda i landskapet. Trots att många är små till storleken har de en avgörande betydelse för många groddjur och andra vattenlevande djur och växter. De senaste årens varma och nederbördsfattiga somrar har dock missgynnat många arter då våtmarker torkat ut i förtid. Det finns även ett underskott av lämpliga våtmarker i trakten och anläggning av nya skulle förbättra den gröna infrastrukturen för exempelvis groddjur.

Områden med vatten är ofta populära utflyktsmål för rekreation och fritidsaktiviteter som fritidsfiske och bad. Även mindre vatten, som vattendrag och småvatten, bidrar till en landskapsbild som kan ge återhämtning, inspiration och avkoppling. Sjöar och vattendrag tillhandahåller dricksvatten och vattenregleringen från våtmarker kan minska risken för översvämningar och torka. Den före detta täkten Tvedöra är en mycket välbesökt badplats för boende i och kring Torna Hällestad.

Byns natur

Trots att tätorter och byar ofta dominerar av bebyggelse och hårdgjorda ytor av olika slag har även dessa miljöer sin biologiska mångfald. Inne i själva byn finns många trädgårdar med rik växtlighet som gynnar mångfalden av vilda arter. I trädgårdarna finns ovanliga växter som gräset kavelhirs och den gamla medicinalväxten hjärtstilla. Även många sällsynta insekter som har sina huvudsakliga förekomster på de blomrika betesmarkerna och sandmarkerna kring byn utnyttjar trädgårdar och andra miljöer i byn. Det finns också små fläckar av sand där bland annat den hotade växten hedblomster finns. Tegeltaken i byn gynnar tornseglaren, ett tiotal par häckar bland annat under tegelpannor på kyrktornet. Sammanlagt lever fler än 40 rödlistade arter i byn vilket visar att det även i byn finns värdefulla resurser för den biologiska mångfalden. Byn och de närliggande naturmiljöerna är viktiga för många fladdermöss.

En stor mångfald av arter i närmiljön främjar hälsa, återhämtning och välmående. Blomrika trädgårdar bidrar med viktiga pollen- och nektarresurser och är ofta viktiga miljöer för honungsbin. Att kunna odla i trädgården bidrar med värdefulla livsmedel och är för många viktigt för återhämtning och ökad livskvalité.

Sammanfattning med möjliga åtgärder

Sammanfattningsvis är förutsättningarna för många arter och ekosystem generellt goda i och kring byn. Detta beror i grund och botten på de naturgivna förutsättningarna med ädellövskog och Revingefältets naturligt sandiga marker. Genom reservatsbildning har många områden skyddats samtidigt som den militära verksamheten och betesdjuren gynnat fauna och flora på Revingefältet genom återkommande störning och bete.

Trots detta finns det saker som kan förbättras. Nedan följer ett antal förslag på möjliga åtgärder som skulle kunna förbättra den gröna infrastrukturen och/eller bidra till att stärka eller upprätthålla ekosystemtjänsterna. Förslagen kommer bland annat från ett stormöte som hölls med byns invånare i maj 2019.

- Guidade vandringar.
- Utegympa i naturfint läge.
- Kommunikation med den militära verksamheten kring tillgänglighet till bad och natur.
- Naturen ska vara tillgänglig för alla – även de som inte kan ta sig så långt. Tillgänglighetsanpassning.
- Förbättrad information om "Vett & Etikett" i naturen.
- Invasiva/främmande arter kan påverka vår natur. Informera och arbeta lokalt med dessa. Blomsterlupin och kanadensiskt gullris finns spridda i byn och även i reservat.
- Finns det "outnyttjad" mark som skulle kunna skötas för att öka blomrikedom och biologisk mångfald? Vissa kantzoner längs spåret mellan Torna Hällestad och Dalby kunde restaureras med fokus på växter och insekter.
- Biologiskt artrika trädgårdar – vad kan man göra? Vad ska man inte göra?
- Gemensam plats i byn för en faunadepå där vi kan lägga grövre grenar, stammar m m som gynnar faunan.
- Skapa våtmarker för bland annat groddjur.

Bilaga 1. Ekosystemtjänster - lista

Här nedan presenteras ett urval ekosystemtjänster enligt svensk ekosystemförteckning som bedöms vara särskilt viktiga för Torna Hällestad och som kan ligga till grund för ett fortsatt arbete kring dessa frågor. Tabellerna är hämtade från Naturvårdsverkets publikation (2017) men något förkortade och förenklade.

Försörjande

Nr	Kod	Avdelning	Klass	Exempel på ekosystemtjänst	Exempel nyttighet	Tjänsteskapande områden	Område där nytta erhålls
1	1.1.1.1	Livsmedel	Livsmedel från odlade landväxter och svampar	Produktion av vete, produktion av potatis	Skördat vete för försäljning. Vetets bidrag till mjöl, bröd etc.	Åkermark, trädgårdar, frukt och bärplantager.	Lantbrukare, livsmedelsindustrier, hushåll
2	1.1.1.2	Livsmedel	Livsmedel från uppfödda landdjur	Produktion av nötkreatur, gris, kyckling, tambo	Kött, mjölk, ägg, honung som livsmedel för försäljning eller husbehov	Betesmarker, jordbruk	Lantbrukare, livsmedelsindustrier, hushåll
3	1.1.1.3	Livsmedel	Livsmedel från vilda växter, svampar och alger (både från land och vatten)	Produktion av kantareller, produktion av blåbär	Plockade blåbär eller kantareller för försäljning, eller för husbehov	Flertalet landnaturtyper exkluderat åkrar och hårdgjorda områden, grunda vattenområden	Hushåll, livsmedelsindustrier
8	4.1.1.2	Livsmedel	** Dricksvatten från grundvatten	Tillhandahållande av dricksvatten från grundvatten	Tillgängligt dricksvatten	Grundvattenmagasin, rullstensåsar, akvifer	Hushåll, samhällen, jordbruk

Reglerande

Nr	Kod	Avdelning	Klass	Exempel på ekosystemtjänst	Exempel nyttighet	Tjänsteskapande områden	Område där nytta erhålls
31	2.2.2.1	Upprätthållande av livscyklar, skydd av habitat och skydd av genpooler	* Pollinering	Tam- eller vildbins pollinering av raps, äppelträd	Högre produktion av raps, äpplen	Trädgårdar, naturbetesmarker, skog, våtmark, åkerholmar och bryn	Jordbruk, trädgårdar, områden med vilda bär och frukter
32	2.2.2.2	Upprätthållande av livscyklar, skydd av habitat och skydd av genpooler	* Fröspridning	Fröspridning av djur t.ex. fröspridning av nötskrika (ekollon),	Ingen direkt nytta, men bidrag till direkta tjänster och biologisk mångfald	Skog, parker, jordbruksmark, vattendrag, hav	Rekreationsområden, områden med vilda bär och frukter
33	2.2.2.3	Upprätthållande av livscyklar, skydd av habitat och skydd av genpooler	* Upprätthållande av barnkammare och uppväxtmiljöer	Tillhandahållande av bo- och häckningsplatser för jaktbara viltarter, uppväxt-platser för fiskyngel (t.ex. grunda bottnar)	Ingen direkt nytta, men bidrag till direkta ekosystem tjänster, bl.a. livsmedel från vilda djur	Alla slags habitat	Samhällen, livsmedelsindustrier, jägare.
34	2.2.3.1	Kontroll av skadedjur och sjukdomar	* Reglering av skadedjur och skadeväxter	Reglering av skadedjur från rovdjur	Minskade risker för etablering av invasiva arter, eller massförökning av inhemska skadeorganismer	Alla slags naturtyper, landskapsstruktur, arealer med hög genetisk mångfald hos nyttoarten.	Hushåll, livsmedelsindustri, areella näringar, jordbruk, rekreativområden

Kulturella

Nr	Kod	Avdelning	Klass	Exempel på ekosystemtjänst	Exempel nyttighet	Tjänsteskapande områden	Område där nytta erhålls
42	3.1.1.1	Egenskaper hos levande system som möjliggör aktiviteter som främjar hälsa, återhämtning eller välmående genom aktiva interaktioner	Tillhandahållande av attraktiva rekreativmiljöer	Skogspromenader, friluftaktiviteter, simning, dykning, naturbaserad turism, rekreativ aspekten av jakt, bär svamplockning, och fritidsfiske	Skog, hav, sötvatten, jordbruksmark, våtmarker, fjäll, parkmark	Hushåll, turistföretag, turister,	På plats, relaterad till användares rörelser
43	3.1.1.2	Egenskaper hos levande system som möjliggör aktiviteter som främjar hälsa, återhämtning eller välmående genom	Tillhandahållande av områden med varierande djurliv, tillhandahållande av områden med intressant vegetation	Fågelskådning, skådning av vilda djur, ekoturism	Skog, hav, sjö, jordbruksmark, vattendrag, fjäll, park- och tomtmark	Hushåll, turistföretag, turister,	På plats, relaterad till användares rörelser

Nr	Kod	Avdelning	Klass	Exempel på ekosystemtjänst	Exempel nyttighet	Tjänsteskapande områden	Område där nyttan erhålls
		passiv eller observerande interaktioner					
44	3.1.2.1	Egenskaper hos levande system som möjliggör vetenskapliga undersökningar eller uppbyggande av traditionell ekologisk kunskap	Tillhandahållande av områden med vetenskapligt särskilt intressanta arter, naturtyper eller ekosystemprocesser	Vetenskapligt ekologiskt kunskapsbyggande	Alla slags naturtyper	Universitet, areella näringar, samhället i stort.	På plats, relaterad till användares rörelser
45	3.1.2.2	Egenskaper hos levande system som möjliggör utbildning och lärande	Tillhandahållande av områden med intressanta arter som kan användas för praktiskt lärande och förvaltning	Kunskaper om praktisk förvaltning av miljö	Alla slags naturtyper	Universitet, skolor, areella näringar, samhället i stort.	På plats, globala lägesberoende
46	3.1.2.3	Egenskaper hos levande system som bidrar till kulturarv eller historiska arv	Organismer och/ eller ekologiska funktioner som bidrar till upprätthållt kulturlandskap	Känsla av historik och identitet	Jordbruksmarker, arter vid gamla byggnader, häckar, alléer, parker	Regioner med traditionellt brukande, turistföretag, turister, hushåll, samhällen	På plats, globala lägesberoende, globala lägesberoende
47	3.1.2.4	Egenskaper hos levande system som möjliggör estetiska naturupplevelser	Organismer och/ eller ekologiska funktioner som är vackra eller i kombination med sin omgivning bidrar till vackra utsikter	Återhämtning, inspiration, avkoppling som följd av att nyttja utsikter	Alla slags naturtyper med synliga organismer	Hushåll, samhällen, turister, turistföretag	På plats, relaterad till användares rörelser
50	3.2.1.3	Arter eller delar av levande system som används för underhållning eller gestaltning	Tillhandahållande av karaktäristiska, spännande eller spektakulära organismer och/ eller ekologiska funktioner (t.ex. fjärilar, rovdjur) och naturmiljöer.	Välmående av att se på utställningar, samlingar, naturfilmer, mm.	Alla slags naturtyper.	Hushåll, muséer, turister, turistföretag, mediaföretag,	Frikopplade, lokala lägesberoende
51	3.2.2.1	Arter eller levande systems egenskaper eller funktioner som har ett existensvärde	Tillhandahållande av hotade arter, naturtyper och ekosystemprocesser	Välmående som följd av vetenskap att habitat eller arter, har rätt att existera, och bevaras	Alla slags naturtyper.	Världen, hushåll	Globala lägesberoende, lokala lägesberoende
52	3.2.2.2	Arter eller levande systems egenskaper eller funktioner som har ett arvsvärde	Tillhandahållande av hotade arter, naturtyper och ekosystemprocesser	Välmående som följd av vetenskap att habitat eller arter bevaras till nytta för kommande generationer	Alla slags naturtyper	Världen, hushåll	Globala lägesberoende, lokala lägesberoende

Stödande (skiljer sig något i struktur från ovanstående)

NR	Exempel ekosystemtjänst	Exempel nyttighet	Tjänsteskapande område	Område där nytta skapas	Kommentar
55	* Rovdjur eller rovfiskars reglering av populationer, konkurrens mellan växter som motverkar igenväxning	Öppna landskap, balanserade nivåer av populationer	Alla slags naturtyper	Hushåll, skogsbruk fiskerinäring, rennäring	Ingår i ett flertal andra ekosystemtjänster, bl.a. 34, 35.
56	* Nedbrytning av biotisk materia till humus och slutligen jord.	Ingen direkt nytta, men viktig för direkta tjänster som skapar nyttigheter.	Alla terrestra naturtyper	Jordbruk, skogsbruk	I stort sett identisk med 33.
57	* Tillhandahållande av hög artmångfald, genetisk mångfald inom arter	Ingen direkt nyttighet men bidrar till mer resilienta ekosystem, bidrag till högre och mer förutsägbar produktion, upplevelsevärden, Optionsvärden	Alla slags naturtyper	Globalt, regionalt, lokalt, areella näringar, regioner känsliga för miljöförändringar, turistföretag, turister, industri, hushåll	Ingår helt eller delvis i ett flertal andra ekosystemtjänster, bl.a. 33, 48, 49, 51, 52.
58	* Tillhandahållande av habitat för populationer av arter för olika funktioner under alla stadier av artindividernas livscykel (reproduktion, sovplatser, födosök, reproduktion, spridning, flyttning, övervintring m.fl.).	Ingen direkt nyttighet, men bidrar till livsmedel från vilda djur, reglering av skadedjur	Alla slags naturtyper	N/A	I stort sett identisk med 33.